

Are those ice creams or mountains?

**Exposició de pintures d'Aldo Urbano
amb la col·laboració d'Ángel Ruiz**

Comissariada per Caterina Almirall

**19 de setembre - 22 de novembre 2015
La Puntual - Sant Cugat del Vallès**

El pintor de les *xuxes*

Quan l'Aldo i l'Ángel es van conèixer, el segon li despatxava un *calippo* al primer. L'Aldo, que és una persona molt observadora, de seguida va copsar que hi havia alguna cosa que no encaixava a l'establiment humil on estava comprant el seu *calippo*. Amb un cop d'ull ràpid va esbrinar de què es tractava. Sota el taulell s'amagava una làmina acolorida, llapis, pinzells i *gouache* de colors. Li va preguntar encuriós de què es tractava, i de seguida l'Ángel li va explicar que es tractava de la darrera pintura que estava fent: una còpia d'un quadre de Henri Rousseau.

"L'Ángel és un pintor disfressat de dependent en una petita botiga de llaminadures al costat de la fàbrica on sóc resident," diu l'Aldo, "pinta constantment mentre despatxa i quan et mostra el que fa se li barreja la il·lusió amb les disculpes 'perquè ningú n'hi ha ensenyat'."

No només a sota del taulell, per les parets, i allà on queden espais buits entre els prestatges i les capsetes de *xuxes*, l'Ángel aprofita per a penjar-hi els seus quadres. Fins i tot en els bars propers, on és generós i famós a parts iguals s'hi poden veure obres seves. La seva botiga és a la vegada taller, exposició, i lloc de trobada. Sempre hi ha amics i família fent-la petar, jugant al parxís, escoltant la radio. L'Aldo va quedar captivat per l'activitat frenètica que tenia lloc a l'establiment. Ara ja no només hi va a comprar una ampolla d'aigua o un refresc, sinó a buscar la inspiració. Hi va de visita, i mentre es menja unes *xuxes* que li fan recordar quan era un nen, l'Ángel li ensenya les seves pintures. Un dia l'Ángel va mostrar-li unes pintures que eren diferents de les que havia vist fins ara, tot explicant-li que aquestes eren d'"estil naïf". Petits paisatges i escenes folclòriques. Els records de quan era petit i vivia al poble, en una caserna de la Guàrdia Civil. Records embellits pels colors vius i els traços curosos dels pinzells fins que fa servir.

L'Aldo parla de l'Ángel amb fascinació. Explica que havia conegut al 'pintor de les *xuxes*'. "Jo de gran vull ser com ell" diu, "jo vull pintar les seves *xuxes*." Però, si hi penses, qui dels dos és realment *el pintor de les xuxes*?

El pintor *amateur*

El que admira un pintor de l'altre, és la seva llibertat -la llibertat del que està al marge-. Admira com ell es permet ser sentimental, avorrit, cursi, èpic, o ridícul, segons el dia i de manera majorment inconscient. També, i sobretot, l'aparent manca d'interès per l'èxit. Fins i tot podríem dir que representa una mena d'heroi romàntic, un personatge que es desentén de les convencions, i que fa, bàsicament, el que li plau. El pintor 'aficionat' busca el "plaer de pintar". Plaer que troba en la reproducció artesanal d'una

imatge. Aquest plaer no inclou necessàriament la recerca d'un major virtuosisme, ni el perfeccionament tècnic. Tot i que de vegades es pot tractar simple i precisament d'això, de la tècnica. El "plaer" rau en la reproducció d'una imatge que resulta agradable de pintar i de mirar, sense que calgui justificar-la. Al cap i a la fi, aquest pintor pinta per sí mateix, sense la necessitat de complaure als altres i evitant-ne el judici.

En les pintures que anomenem naïf, acostuma a haver-hi una voluntat sentimental. Aquest és "l'enigma dels seus motius, que són els mateixos que els de qualsevol que guarda un fort secret en el que treballa molt. Donar forma a estampes d'una visió passada, entretenir-se recordant..." deia l'Aldo. L'intent d'atrapar algun fragment de la pròpia biografia, plasmar un record, o fins i tot, canviar el passat amb una imatge que retoqui lleugerament aquest record. Una afició que comparteixen aquells artistes que s'instal·len els diumenges al sol per a pintar un paisatge bucòlic, unes flors, una fotografia de la seva neboda, o copiar per enèsima vegada al pobre Rousseau. Reescriuen l'història de l'art i reinscriuen amb la seva pràctica imatges i gestos en la cultura visual de la que participen.

Però, sobretot, dibuixen una línia que separa el món "professional" del que no ho és. Descriuen el perímetre del 'món de l'art', per desaparèixer, -juntament amb totes les pràctiques considerades "outsiders"-, a l'altra banda.

L'abisme

Amb aquesta història volem posar en qüestió les estructures socials i culturals naturalitzades i universalitzants, per desestabilitzar les construccions de les que ens servim com a convencions per relacionar-nos. Investiguem els límits entre el dins i el fora d'aquestes estructures, en base a elements concrets que a priori es presenten com a antagonics, com és la dicotomia professional/*amateur*. Quina és la diferència entre un pintor naïf i un pintor professional? En què s'assemblen? Què passaria si deixéssim de comparar-los i simplement els poséssim de costat, els confonguéssim? Què passa amb l'art contemporani si hi introduïm allò que en principi havia estat bandejat? I, d'altra banda, què en traiem d'acoblar a la mirada instituïda allò que no li pertany?

La concepció d'un dins i un fora, un "món de l'art" i un *outsider*, un professional i un *amateur*, un salvatge i una civilització, dibuixa una situació en què els binomis són necessaris per descriure les coses en sí. Aquesta situació respon a un sistema de pensament concret, modern i eurocèntric on ens definim en funció de l'*altre*. Santos da Souza el defineix com el pensament abismal occidental, que universalitza els seus criteris en detriment de formes de coneixement "altres" relegades al pla de la superstició, el misticisme, la màgia, l'heretgia...

En la lògica del pensament abismal, les formes de coneixement a l'altre costat de la línia, desapareixen com a realitat. En la seva exclusió amaguen també la pròpia línia, i fan que el que preval no és només el pensament occidental, sinó que aquest es pugui autoproclamar universal a falta d'altres possibilitats. Fer emergir aquesta línia hauria de permetre la copresència de diferents formes de coneixement, de creació artística. Esborrar aquesta línia eliminaria la dicotomia com a constant creadora d'entitats de sentit. Ser contemporani, parafrasejant al filòsof Agamben, suposa la coexistència de diferents temporalitats. Suposa la impossibilitat del present, i per tant de presenciar. Percebem els esdeveniments amb retard, o bé és que ens hem avançat a ells. Aquesta línia és un esdeveniment ocult entre les altres tenebres de la pròpia creació contemporània.

Aquesta línia és la que separa el gelat de les muntanyes. És la que separa el que és intel·ligible als nostres codis, del que és obsolet, llunyà, estrany, altre. La que separa la pintura que veiem, de l'objecte màgic al que li atribuïm poders que no podem explicar. El poder de l'objecte, de la pintura, rau en la fe que diposem en la seva capacitat màgica. Aquesta línia és la que separa les coses del seu nom secret. Si és que les coses tenen un nom secret. Si pintant els records l'Àngel reescriu el que és passat, i copiant a Rousseau reescriu la història de l'art; l'Aldo genera escenes en les que rau algun perill imminent, sèries d'estranyes esdeveniments gelats-muntanyes, i parla, precisament, de la possibilitat d'aquests poders. Tots dos poders són màgics, si volem creure en ells.

Aldo Urbano (Palau de Plegamans, 1991), graduat en Belles Arts per la Universitat de Barcelona i la Willem de Kooning Academy (Holanda). Ha mostrat la seva obra individualment a *Gran Muelle*, (el Passadís, Barcelona 2015), i també en exposicions col·lectives com *Art>30* (Galeria Trama, 2013), *The Visit* (Wdka, Holanda 2012), així com en festivals autogestionats com Plaga (Barcelona 2014), Llucifest (Masnou, 2014). Ha participat a la Sandarbh Artist Residency (Índia, 2014) i ha rebut la Beca de Creació Guasch Coranty 2013-2014. Actualment és resident a la fàbrica de creació Rocaumbert de Granollers. Pròximament participarà a la fira SWAB Barcelona amb la Galeria Fidel Balaguer.

Caterina Almirall Rotés (Sant Cugat del Vallès, 1986), llicenciada en Belles Arts i Màster en Art i Educació. És la impulsora de *el Passadís*, un espai autogestionat ubicat a Barcelona, on organitza exposicions i activitats. Ha desenvolupat diferents projectes de comissariat a BaumannLab Terrassa i a l'Ajuntament de Terrassa, a EART-Barcelona, o al Cercle Artístic de Sant Lluç. Forma part del col·lectiu Supterranis, organitzadors del festival PLAGA. També escriu crítica d'art per a la revista A*Desk, i imparteix cursos i tallers d'art contemporani. Ha treballat en projectes d'edició com *A la Mola!* (amb Guim Camps, 2015), *Los rechazados* (amb Antònia del Río i Miquel García, Sala d'Art Jove, Barcelona - La Panera, Lleida, 2014). Ha rebut la Beca de mediació en residència de la Sala d'Art Jove 2015, la Beca d'Edició de la Sala d'Art Jove 2014 i la Beca OSIC 2014. Ha estat resident a Nau Estruch (Sabadell), amb el projecte *Taules Parlants*. Actualment gaudeix d'una beca del Goethe Institute per a agents culturals, i juntament amb Daniel Moreno desenvolupa un projecte de Unzip al Prat de Llobregat.